

**Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Аграмак авыл җирлеге
Башкарма комитеты**

КАРАР

№11

10 март 2022 ел

**2022-2024 елларга Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
Аграмак авыл җирлеге территориясендә җирләрдән файдалану һәм саклау
буенча муниципаль программаны раслау турында**

Россия Федерациясе Җир кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә,

КАРАР ИТӘМ:

1. 2022-2024 елларга Спас муниципаль районы Аграмак авыл җирлеге территориясендә җирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программаны әлеге карарга кушымта нигезендә расларга.

2. Спас муниципаль районының Аграмак авыл җирлеге территориясендә җирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программаны 2022-2024 елларга Аграмак авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында, Аграмак авыл җирлегенең Спас муниципаль районының рәсми сайтында <http://www.spasskiy.tatarstan.ru> һәм <http://pravo.tatarstan.ru> сайтында законда билгеләнгән вакытта урнаштырырга.

3. Әлеге карар халыкка игълан ителгән вакыттан үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

Аграмак авыл җирлеге
Башкарма комитеты җитәкчесе:

Р.Т.Галәветдинова

Аграмак авыл җирлеге Башкарма
комитетының 2022 елның 10
мартындагы 11 номерлы карарына
1 нче кушымта.

**2022-2024 елларга Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Аграмак
авыл җирлеге территориясендә җирләрдән файдалану һәм саклау буенча
муниципаль программа**

2022

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Аграмак авыл җирлеге территориясендә 2022-2024 елларга җирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программа паспорты

Программаның Исеме	2022-2024 елларга Спас муниципаль районы Аграмак авыл җирлеге территориясендә җирләрдән файдалану һәм саклау буенча муниципаль программа
Программа эшләү өчен нигез	«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Җир кодексы.
Программаның заказчылары	Спас муниципаль районы Аграмак авыл җирлеге Башкарма комитеты.
Программаны эзерләүчеләр	Спас муниципаль районы Аграмак авыл җирлеге Башкарма комитеты.
Программаны үтәүчеләр	Спас муниципаль районы Аграмак авыл җирлеге Башкарма комитеты.
Программаның максатлары һәм бурычлары.	Программаның максаты - җирләрне һәм туфракны пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны, юкка чыгаруны һәм җиргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук җирләрдән рациональ файдалануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрдә туфракның уңдырышлылыгын торгызу һәм җирләрне яхшырту өчен. Программаның бурычлары: - житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү; - җирләрдән файдалануның һәм саклауның нәтижәлелеген арттыру; - җирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү; - яшел утыртмаларны саклау һәм торгызу, - җирләрне инвентаризацияләү.
Программаны тормышка ашыру вакыты	2022-2024 еллар
Күләме һәм финанслау чыганаclarы	Программаны финанслау күләме-54 мең сум., шул исәптән 2022 ел – җирле бюджет акчалары хисабына 18 мең сум. 2023 ел – җирле бюджет акчалары хисабына 18 мең сум. 2024 ел – җирле бюджет акчалары хисабына 18 мең сум.
Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм нәтижәлелек күрсәткечләре.	Җирдән файдалануны тәртипкә салу, җирләрдән нәтижәле файдалану һәм аларны саклау, бозылган җирләрне торгызу һәм халыкның экологик иминлеген һәм аның тормыш сыйфатын арттыру.
Программаның үтәлешен контрольдә тотуны оештыру	Программаны тормышка ашыруны Спас муниципаль районы Аграмак авыл җирлеге башкарма комитеты тикшереп тора.

1. Агымдагы халәтнең характеристикасы һәм муниципаль программаны тормышка ашыру өлкәсендә төп проблемалар.

Жир-әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аны куллану башка табигать объектлары: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйлә. Жирне куллану һәм саклаудан башка башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлык кичекмәстән яки якин киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламы - туфрак жимерелүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына китереп калмыйча, бөтен табигать комплексының экологик начараюына да китерәчәк.

2022-2024 елларга Спас муниципаль районының Аграмак авыл жирлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программа (алга таба - Программа) икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану дөүлэт сәясәтен гамәлгә ашыруны тәэмин итә торган жирләрдән файдалануның һәм саклауның уңай шартларын булдыруга юнәлтелгән..

Жир фондының зур күләмнәрен төрле максатларда куллану әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык буыннарының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дәрәс эшләвен бозу, урманмы ул, хайваннар дөньясы, жир, экосистеманың бөтенлеген бозуга китерә.

Жирне рациональ файдаланмау, аңа куллану һәм хужасыз караш аның башкара торган функцияләрен бозуга, табигый үзлекләренә кимүенә китерә.

Жирләренә саклау жирдән нәтижәле файдалану булганда гына нәтижәле булырга мөмкин.

Аграмак авыл жирлегенең тотрыклы социаль-икътисадый үсеше һәм анда яшәүчеләрнең экологик яктан имин яшәү проблемалары хәзерге этапта жирләренә саклау һәм файдалану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл жирлеге дәрәжәсендә жирләренә саклауның һәм файдалануның жирле проблемаларын мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, өстәвенә, тулы, комплекслы һәм төпле рәвештә, бүгенге көндә яшәүче кешеләр генә түгел, киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә дә.

Жирләренәң экологик торышы уртача яхшы, әмма стихияле санкцияләнмәгән чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары.

Жирлекләрдән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып түбәндәгеләр тора: Аграмак авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, хисап тотучанлыгы һәм контрольлеге, нәтижәлеге.

Муниципаль программаның максатлары жирләренә пычратуны, ярлылануны, деградияләүне, бозуны, жирләренә һәм туфракны һәм туфракны юкка чыгаруны, жирне һәм туфракны башка төрле тискәре йогынтыны булдырмый калудан, шулай ук жирләрдән рациональ файдалануны тәэмин итүдән, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның уңдырышлылыгын торгызу һәм жирләренә яхшырту өчен жирләрдән рациональ файдалануны тәэмин итүдән гыйбарәт.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү;

- жирлөрдөн файдалану һәм саклау нәтижәлелеген арттыру, жирлөрдөн рациональ файдалануны һәм саклауны оештыру;

- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;

- жирләрне инвентаризацияләү.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрне деградацияләү, пычрату, чүпләү, бозу, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, максатчан кулланылмаган яки кулланылмаган жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка характеристикаларын рөхсәт ителгәнчә файдаланылмавын ачыклау максатыннан башкарыла.

3. Программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның көтелгән соңгы нәтижәләре һәм программаның нәтижәлелеге күрсәткечләре.

Өлеге программаны гамәлгә ашыру жирлөрдөн файдалануны тәртипкә салуга ярдәм итәчәк; яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертү; авыл жирлегенә инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижәлерәк файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программаның чараларын үтәү нәтижәсендә түбәндәгеләр тәэмин ителәчәк:

1) торак пунктларны төзекләндерү;

2) жирләрнең сыйфатлы характеристикаларын яхшырту;

3) жирлөрдөн нәтижәле файдалану.

4. Программаны тормышка ашыру вакыты һәм этаплары

Программаны тормышка ашыру срогы-2022-2024 еллар.

5. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Спас муниципаль районы Аграмак авыл жирлеге территориясендә жирләрне саклау һәм файдалану нәтижелелеген арттыру буенча чаралар планлаштырылган.

Таблица № 1

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

Максат исеме	Бурыч исеме	Төп чараларның исеме	Башкаручы	Төп чараларны үтәү вакыты.	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлеге	Индикаторларның әһәмияте.			Финанслау чыганагын күрсәтеп финанслау (мең сум)			Чараны гамәлгә ашыруның турыдан-туры нәтижәсе
						2022	2023	2024	2022	2023	2024	
1	2	4	5	6	7	8	9	10	12	13	14	
1. Жирләрне һәм тупракны пычрату, бетерү, деградацияләү, бозу, юкка чыгару һәм башка тискәре йогынтыларны булдырмау һәм бетерү, шулай ук	1.1: Жирләрдән файдалану һәм саклау нәтижелелеген арттыру, жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыру.	1.1.1. тупракның уңдырышлылыгы һәм саклау һәм арттыру, жирләрне чүп үләннәре, куаклар һәм вак төякләр үсүдән саклау, жирләрнең торышын начарайтуның башка төрләреннән яклау (фитоконтроле үткөрү).	Аграмак авыл жирлеге Башкарма комитеты	2022-2024	Әйе/Юк	әйе	әйе	әйе	18	18	18	жирләрдән экологик системаларны саклауны тәмин итә торган ысуллар, жирнең чара булу сәләте, хужалык һәм эшчәнлекнең башка төрләрен гамәлгә ашыруның нигезе

<p>жирләрне рациональ файдалануны , шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнеше ндәге жирләрдә тупракның уңдырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен тәэмин итү.</p>		1.1.2. жирләрне пычрату һәм чүпләү нәтижеләрен бетерү (өмәләр үткөрү, чүп-чар чыгару)	Аграмак авыл жирлеге Башкарма комитеты	2022-2024	берәмлек	6	6	6	-	-	-	буларак файдалану.
	1.2 Яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу	1.2.1. табигатьне саклау, торгызу һәм үстерү (агачлар, куаклар утырту)	Аграмак авыл жирлеге Башкарма комитеты	2022-2024	берәмлек	10	10	10	-	-	-	халыкның сәламәтлеген һәм яшәешен тәэмин итү өчен әйләнә-тирә мохитне саклау, яклау һәм аның шартларын яхшырту.
	1.3: Жирләрне инвентаризацияләү	1.3.1. буш һәм рациональ булмаган файдаланылмый торган жирләрне ачыклау һәм аларны үз вакытында хужалык әйләнешенә керту.	Аграмак авыл жирлеге Башкарма комитеты	2022-2024	Әйе/Юк	әйе	әйе	әйе	-	-	-	жирләрне даими рәвештә инвентаризацияләү үткөрү, аларны арендага (милеккә) бирү максатыннан
		1.3.2. жир кишәрлекләрен үз белдегең	Аграмак авыл жирлеге	2022-2024	Әйе/Юк	әйе	әйе	әйе	-	-	--	буш һәм рациональ файдаланыл

		белән алу фактларын ачыклау.	Башкарма комитеты									мый торган жирләрне ачыклау.
		1.3.3. гражданның РФ жир законнарын аңлату.	Аграмак авыл жирлеге Башкарма комитеты	2022- 2024	Әйе/Юк	әйе	әйе	әйе	-	-	-	

6. Муниципаль Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру җирле бюджет акчалары хисабына күздә тотыла.

2022-2024 елларга муниципаль программаның бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме җирле бюджет акчаларынан 30 мең сум тәшкил итә.

Спас муниципаль районы Аграмак авыл җирлегә җирле үзидарә органнарының шундый ук эш төрләре нигезендә әзерләнгән тәкдимнәре нигезендә, дефляторлар индексларын исәпкә алып, финанс ресурсларына ихтыяж билгеләнгән.

Таблица № 2.

Тормышка ашыру еллары	Финанслау күләме - мең сум				
	Барлығы	финанслау чыганақлары буенча			
		федераль бюджет	республика бюджеты	җирле бюджет	бюджеттан тыш чыганақлар
Муниципаль программаның төп чаралары					
2022	18	0,0	0,0	18	0,0
2023	18	0,0	0,0	18	0,0
2024	18	0,0	0,0	18	0,0
Барлығы муниципаль программа буенча	54	0,0	0,0	54	0,0

Чараның муниципаль программасын гамәлгә ашыру барышында һәм аларны финанслау күләмнәре, Спас муниципаль районының Аграмак авыл җирлегә бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен тәзәтмәләр кертергә тиеш.

7. Программаның үтәләшен тикшереп торуны оештыру

Программаны гамәлгә ашыруның барышын тикшереп тору Спас муниципаль районының Аграмак авыл җирлегә башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаны гамәлгә ашыру турында хисап белешмәләре җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан квартал саен Спас муниципаль районы башкарма комитетына һәм Спас муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына 1 нче кушымта нигезендә хисап чорынан соң килүче айның 25 енә кадәр тапшырыла.

